

❀ นางเรืองยศ หนานพิวงค์ ❀

ประเภทเครื่องจักสาน (กก)

กระเป๋าจักสานกก

งานจักสานกก ถือเป็นงานหัตถกรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีการสืบสานกันมาอย่างยาวนานจากบรรพบุรุษ เนื่องจากต้นกกนับเป็นวัสดุยอดนิยมสำหรับงานจักสาน ด้วยคุณสมบัติที่ยืดหยุ่นสามารถดัดงอตามรูปทรงที่ต้องการ และมีความทนทานไม่ฉีกขาดง่าย ซึ่งบ้านเหล่าพัฒนา อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม ได้มีการปลูกต้นกกไว้เป็นจำนวนมากมาตั้งแต่ในอดีต เนื่องจากมีแหล่งน้ำและแร่ธาตุในดินเพียงพอ อีกทั้งต้นกกที่ปลูกได้ในพื้นที่ยังขึ้นชื่อว่าเป็นต้นกกที่มีคุณภาพที่ดีแห่งหนึ่งในประเทศไทย ชาวบ้านจึงนำต้นกกในพื้นที่นี้ มาสร้างสรรค์เป็นข้าวของเครื่องใช้เพื่อใช้งานภายในครัวเรือน เช่น เสื่อ และเครื่องใช้ต่าง ๆ ในครัวเรือน เป็นต้น

แม้ยุคสมัยจะเปลี่ยนไปแต่คนในบ้านเหล่าพัฒนายังคงสานต่องานหัตถกรรมจักสานที่สั่งสมและสืบทอดภูมิปัญญามาตั้งแต่บรรพบุรุษมาจนถึงปัจจุบัน

กระเป๋าจักสานกก

ตะกร้าจักสานกก

การอนุรักษ์สืบสานภูมิปัญญา

นางเรียงยศ หนานพิวงค์ เกิดและเติบโตที่บ้านเหล่าพัฒนา อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม ในวัยเด็กนางเรียงยศจึงได้ช่วยคุณแม่ในงานสานเสื่อกก ตั้งแต่อายุได้เพียง 10 ปี จึงได้เรียนรู้พื้นฐานในการสานกกมาจากนางเทวี แสนสุข ผู้เป็นแม่มาโดยตลอด และได้เริ่มต้นฝึกฝนฝีมืออย่างจริงจังจนเกิดเป็นความชำนาญ สามารถสร้างสรรค์ลวดลายพื้นฐานต่าง ๆ ได้ ตลอดจนเมื่อได้มีโอกาสเรียนรู้เรื่องเทคนิคการสร้างสรรค์ลวดลาย และการย้อมสีเส้นกก เพิ่มเติม จากผู้เชี่ยวชาญในโอกาสต่างๆ จึงทำให้นางเรียงยศได้ซึมซับงานหัตถกรรมแขนงนี้เรื่อยมา

นางเรืองยศตั้งใจฝึกฝนทักษะฝีมืออย่างจริงจัง และด้วยความรักในงานจักสาน กกกจึงได้มีความคิดที่จะพัฒนากลุ่มสานกกของบ้านเหล่าพัฒนา ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ แห่งหนึ่งของอำเภอนาหว้า และเพื่อให้งานจักสานกกเป็นที่รู้จักของคนไทย ต่อมา จึงเริ่มนำผลงานที่ทำไว้ออกมาจำหน่ายตามชุมชนใกล้เคียง และด้วยลักษณะของกก บ้านนาหว้า ที่มีกลิ่นหอม เงามาม เมื่อนำมาสานเป็นเสื่อทำให้เสื่อมีความนุ่มของต้น กกใช้นั่ง หรือนอนได้อย่างสบาย งานจักสานกกของบ้านเหล่าพัฒนาจึงกลายเป็น งานหัตถกรรมที่ได้รับความนิยม และทำให้คนในชุมชนมีรายได้ และได้มีการสืบทอด มาจนถึงปัจจุบัน นางเรืองยศจึงยึดเป็นอาชีพเลี้ยงตนและคนในหมู่บ้านมาจนถึงทุกวันนี้ นางเรืองยศ มีความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะอนุรักษ์งานจักสานกกให้เป็นที่รู้จักของคนใน ปัจจุบัน โดยพัฒนา ออกแบบ ลวดลาย ให้มีความทันสมัยและเป็นที่ชื่นชอบของคน โดยทั่วไป

นอกจากนี้นางเรืองยศยังอนุรักษ์การสร้างสรรค์ผลงานของท้องถิ่นในทุกชั้นตอน ด้วยตนเอง เป็นเวลากว่า 30 ปีมาแล้ว

กระเป๋าจักสานกก

ภูมิปัญญาที่สะท้อนทักษะฝีมือเชิงช่าง

นางเรืองยศ ถือเป็นช่างที่มีความชำนาญในการสานกกเป็นอย่างมาก โดยยังคงสร้างสรรค์ผลงานด้วยตนเองในทุกขั้นตอนตามแบบกรรมวิธีดั้งเดิมของบรรพบุรุษ ตั้งแต่การคัดเลือกต้นกกเพื่อนำมาสาน โดยต้นกกที่บ้านเหล่าพัฒนาปลูกจะเป็นต้นกกน้ำจืดจะมีลักษณะเงางาม เมื่อนำมาสร้างสรรค์ผลงานจะมีความนุ่ม แตกต่างจากกกทั่วไป โดยจะคัดเลือกต้นกกที่มีอายุ 3 เดือน มาใช้ในการสานเนื่องจากต้นกกจะมีขนาดลำต้นที่พอดี เมื่อนำมาสร้างสรรค์เป็นผลงานกก จะมีความเงางาม ผิวเนียนนุ่ม แต่มีเส้นใยที่เหนียวแน่น ทำให้ผลงานแต่ละชิ้นมีความสวยงามโดดเด่น

หมวกจักสานกก

พรมจักสานกก

การสร้างสรรค้งานหัตถกรรมจักสานกกที่สะท้อนให้เห็นถึงทักษะฝีมือของช่างอยู่ที่ความประณีตในการจักสาน เพื่อให้ผลงานที่ออกมามีความเรียบร้อย มีเส้นกกที่เสมอกันตลอดทั้งชิ้นงาน ด้วยทักษะความชำนาญในการใช้มือทั้งสองข้างสอดประสานเส้นกกให้แนบชิด ชัดสานไปมาให้เกิดเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีรูปทรงแปลกตา มีความแตกต่างจากงานจักสานกกแหล่งอื่น ๆ โดยเฉพาะเสื่อกกทั่วไปที่ช่างนิยมสานเป็นทรงสี่เหลี่ยม นางเรื่องยศได้มาประยุกต์เป็นรูปทรงวงกลมที่มีความโดดเด่นไม่เหมือนใคร ทำให้ผลงานได้รับความสนใจจากผู้พบเห็น และได้รับการยอมรับจนถึงปัจจุบัน

กระเป๋าจักสานกก

เอกลักษณ์ผลงานที่โดดเด่น

เอกลักษณ์ผลงานจักสานกก ฝีมือนางเรืองยศอยู่ที่ เส้นกกจะเรียงต่อกันเป็นระเบียบสวยงาม ทำให้ผลงานมีความเรียบร้อย ผิวสัมผัสนุ่ม รูปแบบผลงานจักสานกก อันเป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่น เช่น เสื่อกรูปรูปทรงวงกลมที่มีการสอดแทรกเส้นสีเขียวร้อยด้วยกันอย่างลงตัว ทำให้เสื่อกกมีความโดดเด่น ดูทันสมัย สามารถนำไปใช้งานได้มากกว่าการเป็นเสื่อธรรมดา นอกจากนี้ นางเรืองยศยังสามารถสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์รูปแบบกระเป๋ามีความทันสมัยโดยสร้างสรรค์ กระเป๋ารูปทรงโปรตุเกส ที่ถือเป็นเอกลักษณ์อันโดดเด่นและสร้างชื่อเสียงให้กับนางเรืองยศจนถึงทุกวันนี้

นอกจากนี้นางเรื่องยศถือเป็นช่างฝีมือที่มีความสามารถและมีความคิดสร้างสรรค์ในการสานกกเป็นลวดลายที่แปลกใหม่อยู่เสมอ เพื่อให้ผลงานจักสานกกนี้เข้ากับยุคสมัยปัจจุบันมากที่สุด เช่น ลายกระจับ ลายชนเผ่า ลายตัวหนังสือ เป็นต้น มีการเลือกใช้สีที่มีความหลากหลายจึงทำให้ผลงานมีความโดดเด่น สะดุดตา และเป็น ที่พึงพอใจของลูกค้า โดยนางเรื่องยศจะสร้างสรรค์ผลงานด้วยตนเองในทุกชิ้น และ จะใส่ในในทุกรายละเอียดของผลงาน โดยผลงานที่ได้จึงมีความเรียบร้อย และเป็น ที่ชื่นชอบของลูกค้า ผลงานจากการสร้างสรรค์ด้วยทักษะความชำนาญที่นางเรื่องยศ มีความภาคภูมิใจที่สุด คือ พรหมสุภาพที่สานจากต้นกก เพราะเป็นผลงานที่มีขนาดใหญ่ และสร้างสรรค์ออกมาได้ยากต้องใช้ทักษะและความชำนาญจึงทำให้ผลงานที่ออกมามี ความสวยงาม แปลกตาและเป็น ที่ชื่นชอบของลูกค้าเป็นอย่างมาก นอกจากนี้เส้นกก ที่นำมาสานยังมีประโยชน์ในการบำบัด นวดกล้ามเนื้อ และคลายเส้นตามส่วนต่าง ๆ ของร่างกายได้ ถือเป็นผลงานที่ภูมิใจและได้รับความนิยมมาก

การถ่ายทอดความรู้และการพัฒนาผลงาน

นางเรืองยศ ถือได้ว่า เป็นผู้นำในงานจักสานกกที่บ้านเหล่าพัฒนา อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของภูมิปัญญาที่บรรพบุรุษได้ส่งต่อมาในงานหัตถกรรมอันทรงคุณค่าของคนไทยอีกหนึ่งชิ้น ที่นับวันใกล้จะสูญหายไป เพราะช่างจักสานกกในปัจจุบันเริ่มลดน้อยลง

นางเรืองยศมีความมุ่งมั่นตั้งใจในการถ่ายทอดวิชาความรู้ด้านงานจักสานกกทั้งหมดให้แก่ เด็กนักเรียน นักศึกษาและผู้ที่สนใจ โดยเปิดโอกาสให้ทุกคนได้มาเรียนรู้อย่างไม่หวงวิชา ด้วยหวังให้เด็กยุคใหม่สานต่อภูมิปัญญางานหัตถกรรมจักสานกกนี้ให้คงอยู่ต่อไป

กระเป๋าจักสานกก

ด้านการพัฒนาผลงาน นางเรืองยศ มีการคิดค้นพัฒนารูปแบบของผลงานให้มีความทันสมัยและโดดเด่น โดยการย่อมหกให้มีสีสันทที่หลากหลาย และสร้างสรรค์ผลงานให้มีความร่วมสมัยมากขึ้น เช่น ถาดชุดรองจาน โคมไฟ กระเป๋าทะกร้า แฟ้มเอกสาร เป็นต้น และยังพัฒนาผลงานให้มีสีสันทที่สดใสมากขึ้นโดยการนำวัสดุจากธรรมชาติอย่างคราม หรือเปลือกไม้มาย้อมสีเส้นกกก่อนนำไปสร้างสรรค์เป็นผลงาน นอกจากนี้ยังได้มีการนำเส้นไหม และด้ายเงิน ด้ายทอง มาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานด้วย เพื่อเพิ่มความแปลกใหม่ สะดุดตาให้แก่ผู้ที่พบเห็น และเพิ่มคุณค่าให้กับผลงานมากขึ้น